

Plán péče o Přírodní památku Pod Žvahovem

na období 2013- 2022

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 A Název, kategorie, evidenční kód ZCHÚ, název a kategorie IUCN

Název: Pod Žvahovem

Kategorie: Přírodní památka

Evidenční kód: 327

Kategorie podle IUCN: III. přírodní památka

1.1 B Platný právní předpis o vyhlášení ZCHÚ

vydal: hl. město Praha

číslo: vyhláška NVP č. 5/1968 Sb. NVP

dne: 29.4. 1968

1.2 Údaje o lokalizaci území

Kraj: hlavní město Praha

Obec s rozšířenou působností

Obec: Praha 5

Katastrální území: Hlubočepy

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Katastrální území: Hlubočepy (728837)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1772		Ostatní plocha	Jiná plocha	6273	5039	5039
Celkem						5039

Ochranné pásmo nebylo vyhlášeno, platí OP zákonné (dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ).

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	0,5039		nepločná půda	
			ostatní způsoby využití	
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	0,5039			

1.5 Překryv s jinými chráněnými územími

národní park: ne

chráněná krajinná oblast: ne

jiný typ chráněného území: ne

Natura 2000

ptačí oblast: ne

evropsky významná lokalita: ne

1.6 Hlavní předmět ochrany

1.6.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

a) Význačné paleontologické naleziště, nálezy konodontů *Mimosphinctes Zlichoviensis*, trilobitů *Reedops decorus*, *Phacops degener*, korálů *Favosites svagerius* a *Aulopora sp.*, trnů rybovitých obratlovců *Machaeracantus bohemicus*

b) významný krajinný prvek

c) na přirozených svazích s východní orientací význačná teplomilná vegetace vápencových skalních výchozů se společenstvím česneku horského a rozchodníku bílého

d) stanoviště teplomilných druhů bezobratlých, např. plže *Granaria frumentum*. Z brouků stepního charakteru drobní střevlíkovití *Ophonus puncticollis*, *Callistus lunatu*, dále velký drabčík *Ocypus similis semialatus*, dřepčící *Longitarsus minusculus* a *Psylliodes instabilis*.

1.6.2 Hlavní předmět ochrany-současný stav

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
<i>Festucion valesiaca</i>	30 %	skalní výchozy, mělké půdy
<i>Alyso-Festucion pallentis</i>	5 %	skalní štěrbiny

B. a) druhy rostlin

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
<i>Allium senescens</i> subsp. <i>montanum</i> (česnek chlumní horský)	vzácně	C4	Skalní step
<i>Allium strictum</i> * (česnek tuhý)	?	C2r, §2	Skalní step
<i>Anthericum liliago</i> (běložárka liliovitá)	roztroušeně	C3, §3	Skalní step

Aurinia saxatilis* (tařice skalní)	?	C4a, §3	Skalní výchozy
Caucalis platycarpus* (dejavorec velkoplodý)	?	C2b	?
Cornus mas* (Dřín obecný)	?	C4a, §3	?
Cotoneaster integerrimus (Skalník celokrajný)	vzácně	C4a	Skalní step
Erysimum crepidifolium (trýzel škardolistý)	roztroušeně	C3	Skalní step
Festuca valesiaca (kostřava walliská)	dosti hojně		Skalní step
Jovibarba globifera (netřesk výběžkatý)	vzácně	C3	Skalní výchozy
Medicago minima* (tolice nejmenší)	?	C3	?
Melica transsilvanica (strdivka sedmihradská)	roztroušeně	C4	Skalní step
Potentilla arenaria (mochna písčná)	dosti hojně	C4	Skalní step
Sedum album	dosti hojně	-	Skalní step
Seseli osseum (sesel sivý)	dosti hojně	C4	Skalní step
Silene otites (silenka ušnice)	roztroušeně	C3	Skalní step
Stipa capillata (kavyl vláskovitý)	vzácně	C4	Skalní step
Thymus praecox (mateřídouška časná)	roztroušeně	C4	Skalní step
Torilis arvensis (tořice rolní)	dosti hojně	C1	Okraj skalní stepi (plocha A2)

* databáze AOPK ČR © 2012

b) druhy živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
Granaria frumentum (žitovka obilná)	?	NT	step
Ophonus puncticollis (střevlík)	?	VU	step
Callistus lunatu (střevlík)	?	VU	step

Ocypus similis semialatus	?	VU	step
Longitarsus minusculus (dřepčík)	?	VU	step
Psylliodes instabilis (dřepčík)	?	VU	step

Vysvětlivky a použité zkratky:

C1 – kriticky ohrožený taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin (Procházka & al. 2001)

C2 – silně ohrožený taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin (Procházka & al. 2001)

C3 – ohrožený taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin (Procházka & al. 2001)

C4 – vzácnější taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin (Procházka & al. 2001), který vyžaduje další pozornost (C4a – méně ohrožené taxony)

§1 – kriticky ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

§2 – silně ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

§3 - ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

NT- téměř ohrožené druhy (near threatened)

VU- zranitelné druhy (vulnerable)

C. útvary neživé přírody

útvár	Geologické podloží	popis útvaru
Paleontologické naleziště	zlíchovské vápence devonu	Nálezy zkamenělin-konodonty <i>Mimosphinctes zlichovensis</i> a rod <i>Anetoceras</i> , trilobity <i>Odontochile auriculata</i> , <i>Reedops decorus</i> , <i>Phacops degener</i> a korály <i>Favosites svagericus</i> a <i>Aulopora sp.</i> , trny rybovitých obratlovců <i>Machaeracanthus bohemicus</i> .
Opěrný stratigrafický profil, navržený stratotyp spodní hranice stupně daleje		

1.7 Cíl ochrany

Zajistit zachování paleontologického naleziště, stratigrafického profilu s umožněním jejich dalšího studia, zajistit existenci původních druhů a jejich společenstev. Dlouhodobě a postupně zlepšovat stav rostlinných společenstev (zvláště skalních stepí a dalších teplomilných společenstev), přibližovat druhové složení okrajových lemů porostů dřevin jejich původnímu složení vymýcením invazivních druhů. Zabránit zarůstání společenstev skalních stepí dřevinami z okrajových částí plochy ZCHÚ.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní památka Pod Žvahovem je tvořena skalnatým vápencovým svahem, proříznutým železniční tratí buštěhradské dráhy u konečné tramvaje mezi ulicemi Nad konečnou a Pod Žvahovem. V železničním zářezu přiléhajícím k PP je odkryt významný geologický profil hraničních poloh mezi devonským zlíčovským souvrstvím a dalejskými břidlicemi devonu. Geologický podklad vlastní přírodní památky tvoří zlíčovské vápence devonu. Půdy tvoří různě vyvinuté rendziny. Lokalita leží v nadmořské výšce 192- 225 m. Společenstva teplomilných rostlin a živočichů jsou vázána na osluněný vápencový svah s východní expozicí. V posledních letech území zarůstá, expanduje zde zejména jasan ztepilý, dále javor mlč, javor babyka a trnovník akát, z keřů růže šípková, ptačí zob obecný a kustovnice cizí. Tyto dřeviny vytvářejí v severní a jižní části lokality souvislejší porost širokého věkového rozpětí a částečně pronikají do centrální části lokality. Pokračováním tohoto trendu by mohlo vést k zániku jednoho z předmětů ochrany- společenstev teplomilných rostlin a živočichů.

2.2 Historie využívání území a zásadní vlivy lidské činnosti v minulosti

V minulosti byla část území využívána jako pastvina, v současné době není lokalita obhospodářována. Lze usuzovat, že minulé využívání bránilo masívnějšímu rozšíření náletových dřevin a mělo vcelku pozitivní vliv na zachování teplomilné vegetace. Výrazný destruktivní zásah do skalního masívu- jeho proříznutí pro železniční trať buštěhradské dráhy- odkryl významný geologický profil. V minulosti byla na několika místech chráněné plochy provozována černá skládka komunálního odpadu.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Navazuje na plán péče na období 2003-2012 (Český svaz ochránců přírody ZO 01/72 GEO).

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

Zvláště chráněné území Pod Žvahovem bylo rozčleněno na 3 plochy dle biotopů.

1A- zaujímá jižní a jihozápadní část ZCHÚ. Tato část leží mimo skalní výchozy. Tato část postupně zarůstá javory, trnovníky akáty a jasany. Dřeviny odtud dále expandují na plochu č. 2.

1B- se nachází v severní části lokality. Je tvořena prudkým svahem bez skalních výchozů a z větší části je porostlá náletovými dřevinami (jasan ztepilý, javor mléč, trnovník akát, růže šípková, pámelník bílý, plamének plotní, ostružiník křovitý, kustovnice cizí a hloh jednosemenný). Část svahu této dílčí plochy má tendenci k erozi a sesouvání povrchové vrstvy půdy.

2- tato část obsahuje vlastní předmět ochrany- výchozy devonských vápenců s teplomilnými společenstvy rostlin a živočichů. Na příkrém svahu s východní expozicí jsou řídky roztroušeny nežádoucí náletové dřeviny (jasan ztepilý, javor mléč, javor babyka, růže šípková, šeřík obecný, ostružiník křovitý, kustovnice cizí a hloh).

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

V předchozích letech 2003 až 2012 v rámci plánu péče pro toto období na celém území ZCHÚ byla prováděna redukce náletových dřevin, především invazivního trnovníku akátu. Tyto zásahy lze považovat za prospěšné pro zachování teplomilných společenstev lokality, především na dílčí ploše 2.

Skládky komunálního odpadu byly zlikvidovány jak na dílčí ploše 1A, tak i na dílčí ploše 1B. Skládky se neobnovují.

Lze jen doporučit dosavadní postup redukce náletových dřevin v okrajových dílčích plochách, především invazivního trnovníku akátu, kustovnice cizí a pajasanu žláznatého, aby se ochránila samotná centrální hodnotná část stepi před zarůstáním dřevinami.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

a) péče o nelesní pozemky, rostliny a živočichy

Dílčí plocha 1 A- (část parcely č. 1772 o výměře cca 0,15 ha)

Je navržena další probírka porostu s cílem zabránit expanzi dřevin na plochu 2. Bude se jednat především o probírku invazivních dřevin- trnovníku akátu, pajasanu žláznatého a také jasanu ztepilého Počítá se se 3 zásahy po dobu platnosti navrhovaného plánu péče.

Dílčí plocha 1B- (část parcely č. 1772 o výměře cca 0,12 ha)

Je navržena další probírka porostu s cílem zabránit expanzi dřevin na plochu 2. Bude se jednat především o probírku invazivních dřevin a likvidaci jejich výmladků- trnovníku akátu, kustovnice cizí a také jasanu ztepilého Počítá se se 3 zásahy po dobu platnosti navrhovaného plánu péče.

Dílčí plocha 2- (část parcely č. 1772 o výměře cca 0,23 ha)

Je navrhována další likvidace náletových dřevin- jasanu ztepilého, kustovnice cizí a ostružiníku křovitého. Počítá se se 3 zásahy po dobu platnosti navrhovaného plánu péče.

Likvidace náletových dřevin bude prováděna s cílem ochrany teplomilné vegetace a entomofauny lokality, především její centrální části- dílčí plochy 2.

b) péče o útvary neživé přírody

Paleontologické naleziště a stratigrafický profil není třeba specificky chránit, lokalita je díky své svažitosti velmi těžce přístupná veřejnosti.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma

Pro ochranné pásmo zákonné (dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ) je doporučena likvidace především invazivních druhů dřevin- trnovníku akátu a pajasanu žláznatého.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Hranice přírodní památky je vyznačena pruhovým značením dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., dále je přírodní památka osazena třemi tabulemi se státním znakem.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Nejsou navrhovány.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území je veřejností využíváno minimálně díky svažitosti pozemku. Není třeba regulovat využívání území veřejností.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

S ohledem na charakter (svažitost pozemků s možnou erozí půdy) a malý rozsah chráněného území není v zájmu ochrany lokality její větší zpřístupnění širší veřejnosti. Základní informace o přírodní památce pro vzdělávací využití jsou poskytnuty na informační tabuli na okraji CHÚ.

3.7 Návrhy na průzkum ZCHÚ

V rámci plánu péče je navrženo provedení inventarizačního průzkumu lokality především zaměřené na entomofaunu. Tyto průzkumy by měly zároveň vyhodnotit úspěšnost prováděných zásahů a sloužit jako podklad pro zpracování plánu péče na další období.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Počet opakování	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy			
Údržba pruhového značení a informačních tabulí		-----	15 000
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)		-----	15 000
Opakované zásahy			
1A vyřezání dřevin a následná kontrola zmlazení	3	18 000	54 000

1B vyřezání dřevin a následná kontrola zmlazení	3	15 000	45 000
2 vyřezání dřevin a následná kontrola zmlazení	3	12 000	36 000
Opakované zásahy celkem (Kč)			135 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)		-----	150 000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Farkač J., Král D. & Škorpík M. 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. AOPK, Praha. 758 pp.

Farkač J., Král D. (2000): Návrh na sledování organismů a managementu ve zvláště chráněných územích hlavního města Prahy.

Háková A., Klauisová A. & Sádlo J. (eds.) 2004: Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. PLANETA XII, 3/2004 – druhá část. Ministerstvo životního prostředí, Praha.

Kříž J. (1999): Geologické památky Prahy. – Český geologický ústav, Praha.

Kubát K. [ed.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha. 928 pp.

Kubíková J., Ložek V., Špryňar P. & kol. (2005): Praha. In: Mackovčín P. & Sedláček M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek XII. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 304 pp.

Petříček V. & kol. (1999): Péče o chráněná území. I. Nelesní společenstva – AOPK ČR, Praha, 1-451.

Procházka F. (2001): Černý a Červený seznam ohrožených cévnatých rostlin České republiky. Příroda, Praha.

Špryňar P., Marek M. et al. (2000): Květena pražských chráněných území. – Praha.

Další zdroje informací:

vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb.

<http://drusop.nature.cz>

<http://www.cuzk.cz>

<http://www.mapy.cz>

databáze AOPK ČR © 2012

Návrhy plánů péče jsou zpracovány dle právních předpisů a metodik platných v době realizace díla, zejména dle prováděcí vyhlášky č. 64/2011 Sb. o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území a Osnov plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma, schválené Ministerstvem životního prostředí dne 29. 9. 2004.

V rámci návrhu plánu péče byl proveden inventarizační průzkum rostlin na lokalitě v srpnu 2012. Podrobnější entomologický průzkum prováděn nebyl.

Zpracoval: Ing. Petr Hofman, Ph.D

Bobkova 787

198 00 Praha 9

Příl. č. 1 Orientační zakres PP Pod Žvahovem do mapy

Příl. č. 2 Zákres hranic do katastrální mapy

Příl. č. 3 Zákres dílčích ploch do mapy

Dílčí plochy: 1A, 1B, 2

Tab. č. 1 Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

označení plochy nebo objektu	název	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1A	Jižní část	0,15	plocha mimo skalní výchozy zarostlá z větší části dřevinami, redukce dřevin k ochraně střední hodnotné stepní části před zarůstáním dřevinami	Probírka invazivních a nevhodných dřevin s kontrolou zmlazení v cca 2 následujících letech	vhodný	období vegetačního klidu	1x za 3 roky
1B	Severní část	0,12	plocha mimo skalní výchozy zarostlá z větší části dřevinami, redukce dřevin k ochraně střední hodnotné stepní části před zarůstáním dřevinami	Probírka invazivních a nevhodných dřevin s kontrolou zmlazení v cca 2 následujících letech	vhodný	období vegetačního klidu	1x za 3 roky
2	Střední část	0,23	step se skalními výchozy, ochrana stepního biotopu před zarůstáním dřevinami	Vyřezání dřevin s kontrolou zmlazení v cca 2 následujících letech	naléhavý	období vegetačního klidu	1x za 3 roky